

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

През 2020 г. 95.5% от **нефинансовите предприятия с 10 и повече заети лица** имат достъп до интернет, а при големите предприятия с 250 и повече заети лица относителният дял е 100.0%. С фиксирана интернет връзка разполагат 86.1% от предприятията, като при 78.6% договорната максимална скорост за сваляне на данни е по-висока от 30 Mbps. Повече от половината предприятия с 250 и повече заети лица (51.7%) разполагат със скорост за сваляне на данни по-висока от 100 Mbps.

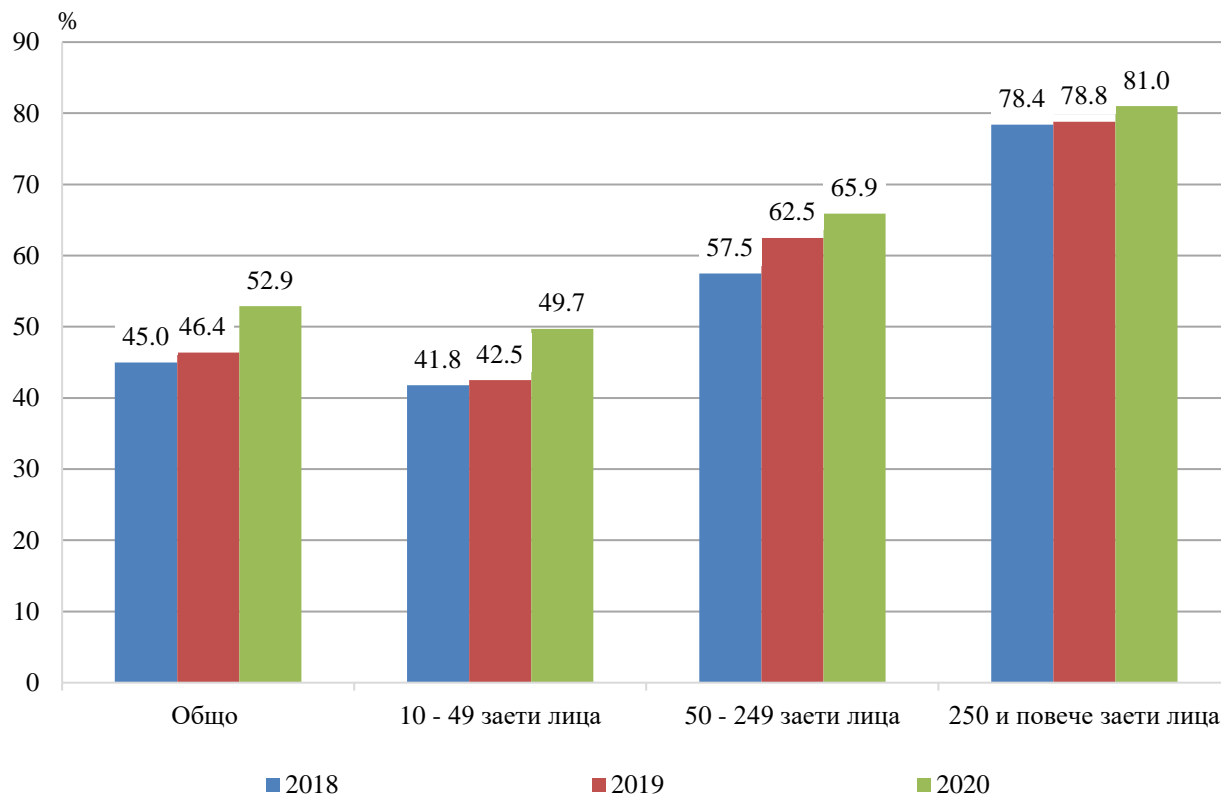
1. Относителен дял на предприятията с достъп до интернет по големина на предприятията и икономически дейности през 2020 година

(Проценти)

	Достъп до интернет	Фиксирана връзка	Скорост за сваляне на данни	
			≥ 30Mbps	≥ 100Mbps
Общо	95.5	86.1	78.6	37.5
По големина на предприятията				
10 - 49 заети лица	94.8	84.3	76.4	35.0
50 - 249 заети лица	99.0	94.1	88.5	48.4
250 и повече заети лица	100.0	97.7	93.4	51.7
По икономически дейности				
Преработваща промишленост	95.6	86.1	77.9	34.5
Електрическа и топлинна енергия, горива; води и управление на отпадъци	98.0	87.5	79.9	33.1
Строителство	97.2	82.2	74.7	33.3
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	95.4	87.6	79.0	34.4
Транспорт, складиране и пощи	97.6	85.8	80.9	39.9
Хотелиерство и ресторантьорство	89.5	78.1	68.9	33.4
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	98.1	95.9	95.9	67.8
Операции с недвижими имоти	100.0	96.8	84.8	39.9
Професионални дейности и научни изследвания	99.8	96.6	92.5	56.7
Административни и спомагателни дейности	93.7	82.1	75.9	39.3

През 2020 г. 52.9% от предприятията предоставят на служителите си преносими устройства, които разполагат с мобилна интернет връзка, осъществявана чрез мобилните телефонни мрежи, което е с 6.5 процентни пункта повече в сравнение с предходната година (фиг. 1).

Фиг. 1. Относителен дял на предприятията, които предоставят на служителите си преносими устройства с мобилна интернет връзка, по големина на предприятията

Относителният дял на заетите лица в предприятията, които разполагат с достъп до интернет, е 33.7%, а 14.3% използват преносими устройства с мобилна интернет връзка за служебни цели.

2. Относителен дял на заетите лица, които имат достъп до интернет и използват преносими устройства с мобилна интернет връзка, по големина на предприятията през 2020 година

(Проценти)

Големина на предприятията	Заети лица с достъп до интернет	Заети лица, използващи преносими устройства с мобилна връзка
Общо	33.7	14.3
10 - 49 заети лица	35.2	15.0
50 - 249 заети лица	32.3	14.8
250 и повече заети лица	33.6	13.2

Използване на уебсайт

През 2020 г. 52.0% от предприятията разполагат със собствен уебсайт, като най-голям е техният дял при фирмите от сектор „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ (84.4%), а най-малък - в сектор „Транспорт, складиране и пощи“ - 40.7% (фиг. 2).

На своя уебсайт предприятията основно предоставят следните функционалности:

- информация за предлаганите стоки или услуги - 78.4%¹;
- връзка или препратка към профила си в социална медия - 35.9%;
- възможност за онлайн поръчки или резервации на стоки и услуги - 24.3%;
- проследяване или проверка на статуса на направените поръчки - 14.2%.

Фиг. 2. Относителен дял на предприятията, които имат собствен уебсайт, по икономически дейности през 2020 година

Относителният дял на предприятията, които предлагат чат услуга, при която служител отговаря на въпросите на клиенти, е 9.9%, а на тези, при които виртуален събеседник (чатбот) или виртуален асистент отговаря на клиентите, е 1.9%.

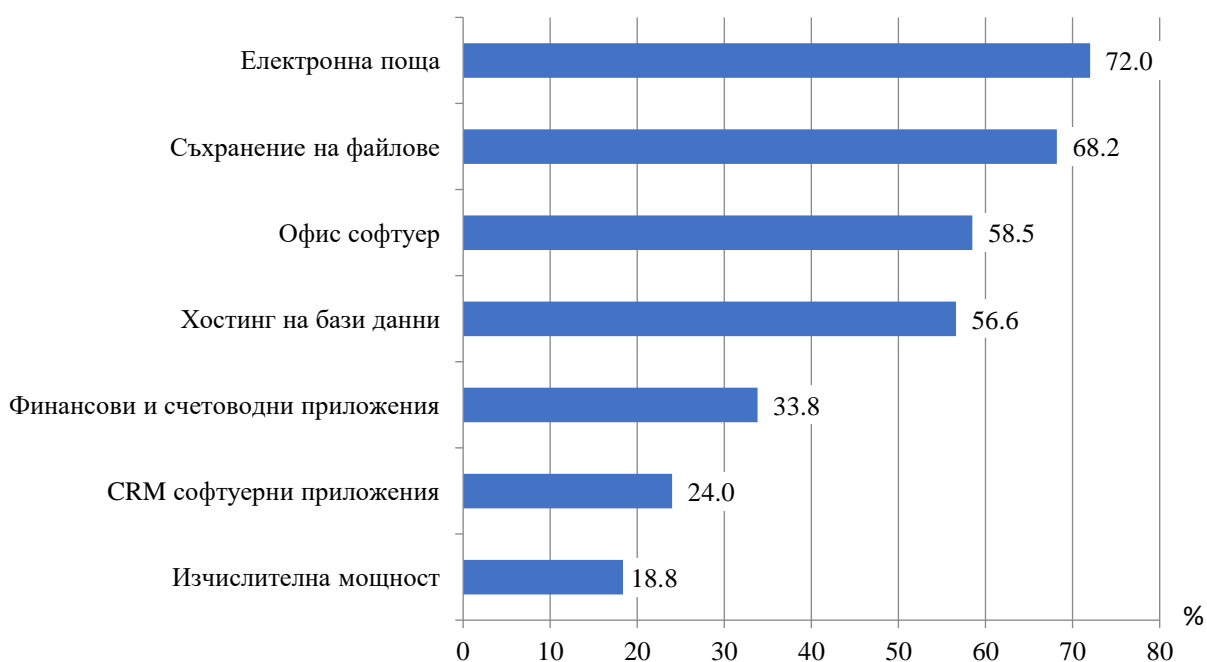
¹ Относителните дялове са изчислени на база брой предприятия, които имат собствен уебсайт.

Използване на компютърни услуги в облак (cloud computing)

През 2020 г. 10.9% от предприятията използват платени компютърни услуги в облак, за да оптимизират бизнес процесите си, като основни потребители са големите предприятия с повече от 250 заети лица (39.3%). Основните цели, за които предприятията използват облачните решения, са:

- електронна поща - 72.0%¹;
- съхранение на файлове - 68.2%;
- офис софтуер - 58.5%.

Фиг. 3. Относителен дял на предприятията, които използват платени компютърни услуги в облак, по цели на използване през 2020 година

Анализ на „големи данни“ (big data)

Терминът „големи данни“ се отнася за големи количества от различни видове данни, произведени с висока скорост от голям брой различни източници. През предходната 2019 г. 6.3%² от предприятията извършват анализ на „големи данни“, като при големите предприятия с 250 и повече заети лица относителният дял е 21.4%. Източниците на „големи данни“, които използват предприятията, са:

- данни за географското местоположение от преносими устройства - 64.4%³;
- данни, генерирани от социални медии - 39.2%;
- данни от интелигентни (смарт) устройства или датчици - 31.6%.

¹ Относителните дялове са изчислени на база брой предприятия, които използват платени компютърни услуги в облак.

² Включва се анализ на големи данни, извършен от самото предприятие или от външен изпълнител.

³ Относителните дялове са изчислени на база брой предприятия, които извършват анализ на „големи данни“.

ИКТ специалисти

През 2020 г. 15.9% от предприятията имат заети лица, чиято основна работа е да разработват, управляват или поддържат ИКТ системи или софтуерни приложения. Най-висок е относителният им дял сред предприятията от сектор „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ (67.2%), а най-нисък - в сектори „Строителство“ и „Хотелиерство и ресторантьорство“ - 9.3% (табл. 3). През предходната 2019 г. 8.7% от предприятията са наели или са се опитали да наемат ИКТ специалисти, като 3.1% са изпитали трудности при намирането на подходящи кадри.

3. Относителен дял на предприятията, които имат заети лица ИКТ специалисти, по големина на предприятията и икономически дейности през 2020 година (Проценти)

	Предприятия, които имат ИКТ специалисти
Общо	15.9
По големина на предприятията	
10 - 49 заети лица	12.4
50 - 249 заети лица	28.2
250 и повече заети лица	61.3
По икономически дейности	
Преработваща промишленост	15.2
Електрическа и топлинна енергия, горива; води и управление на отпадъци	16.4
Строителство	9.3
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	13.3
Транспорт, складиране и пощи	9.3
Хотелиерство и ресторантьорство	10.2
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	67.2
Операции с недвижими имоти	13.6
Професионални дейности и научни изследвания	28.6
Административни и спомагателни дейности	14.1

Интернет на вещите (Internet of Things)

Интернет на вещите се отнася до взаимносвързани устройства, наричани още интелигентни или смарт устройства, които събират и обменят данни помежду си и могат да бъдат наблюдавани или контролирани дистанционно по интернет. През 2020 г. 12.3% от предприятията използват различни видове взаимносвързани устройства или системи с цел оптимизация на бизнеса (табл. 4).

4. Относителен дял на предприятията, които използват взаимосвързани устройства, по големина на предприятията през 2020 година

	(Проценти)			
	Общо	10 - 49 заети лица	50 - 249 заети лица	250 и повече заети лица
Общо	12.3	10.8	18.4	28.2
Уреди за оптимизиране на потреблението на енергия	3.0	2.3	5.5	13.7
Устройства за подобряване на обслужването и наблюдаване на клиентите	4.1	3.3	7.2	12.0
Датчици за проследяване на движението на превозни средства и продукти	6.3	5.4	10.1	14.1
Устройства за автоматизиране на производствените процеси и логистиката	2.4	1.9	4.3	8.2
Други устройства или системи, свързани с интернет на вещите	5.9	5.2	8.3	14.0

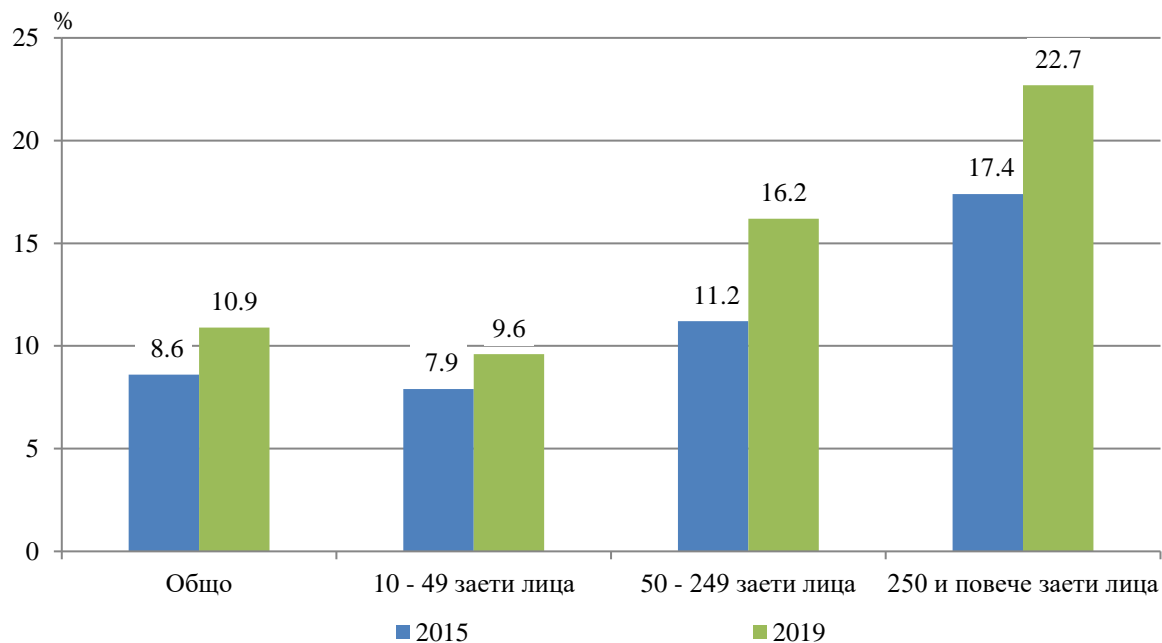
Електронна търговия

Електронната търговия представлява покупка или продажба на стоки и услуги по интернет и може да бъде осъществена чрез уебсайт, уебприложение или чрез автоматизиран обмен на данни (съобщения от тип EDI).

През предходната 2019 г. 10.9% от предприятията продават стоки и услуги онлайн, а реализираният оборот от електронна търговия възлиза на 6.1% от общия им оборот. Относителният дял на тези, които осъществяват уебпродажби чрез собствен уебсайт или приложение, е 7.6%, а на тези, използващи електронни пазари за търговия със стоки и услуги по интернет - 4.7%. Електронни продажби чрез съобщения от тип EDI извършват 1.9% от предприятията.

За последния петгодишен период най-голямо увеличение на относителния дял на предприятията, които продават онлайн, се наблюдава при големите предприятия с 250 и повече заети лица (с 5.3 процентни пункта), следвани от средните предприятия с 50 - 249 заети лица - с 5.0 процентни пункта (фиг. 4).

Фиг. 4. Относителен дял на предприятията, които са осъществили продажби на стоки и услуги по интернет, по големина на предприятията

Методологични бележки

Изследването за използването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в предприятията е част от Европейската статистическа програма и се провежда ежегодно в България от 2004 г. съгласно Регламент (ЕС) № 808/2004 на Европейската комисия. Основната му цел е получаването на надеждни сравними данни, които да отразяват разпространението и използването на ИКТ на национално и европейско ниво. Наблюдението е репрезентативно, като се използва стратифицирана случайна извадка от предприятия **от нефинансовия сектор с 10 и повече заети лица**. Методът на анкетиране е онлайн въпросник, за попълването на който предприятията получават покана по електронната поща. Анкетната карта за 2020 г. съдържа няколко модула, чрез които се събира информация за наличието на интернет в предприятията, използването на уебсайт, компютърни услуги в облак, анализ на „големи данни“, интернет на вещите, електронна търговия и други.

Фиксираната интернет връзка включва ADSL, SDSL, VDSL, оптична технология (FTTH), кабелна технология, LAN, високоскоростни наети линии, фиксирани безжични връзки (сателитна връзка, обществен Wi-Fi, WiMax) и други.

Под **мобилна интернет връзка** се разбира използването на преносими устройства (преносими компютри, таблети или други преносими устройства като смартфони) за свързване с интернет чрез мобилните телефонни мрежи от високо поколение (3G и 4G).

Интернет на вещите (Internet of Things) се отнася до взаимосвързани устройства, наричани още интелигентни или смарт устройства, които събират и обменят данни помежду си и могат да бъдат наблюдавани или контролирани дистанционно по интернет.

ИКТ специалисти са служители, чиято основна работа е да разработват, експлоатират или поддържат ИКТ системи или приложения.

Електронната търговия чрез автоматизиран обмен на данни (**съобщения от тип EDI**) се осъществява чрез съобщения в стандартизиран или договорен формат, позволяващ тяхната автоматизирана обработка (напр. EDIFACT, UBL, XML). Обикновено електронната търговия чрез съобщения от тип EDI се осъществява между предприятия.

Повече информация и данни от изследванията за използването на информационни и комуникационни технологии в предприятията, както и анкетна карта за изследването през 2020 г., могат да се намерят на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg/bg/node/2841>) и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=241).